

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

Warszawa, dnia 5 grudnia 2014 roku

**Prowincja Warszawska Zgromadzenia
Najświętszego Odkupiciela
(Redemptoryści)
ul. Piesza 1
00-230 Warszawa**

DECYZJA Nr 14/2014

Na podstawie art. 53 ust. 1 w związku z art. 16c pkt 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, a także art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 i z 2014 r., poz. 183), po rozpatrzeniu sprawy rozpowszechnienia w dniu 28 grudnia 2013 roku, po godz. 00:00, przez Prowincję Warszawską Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (Redemptoryści) z siedzibą w Warszawie, rozpowszechniającej program pod nazwą Radio Maryja na podstawie koncesji Nr 003/K/2008-R z dnia 9 maja 2008 roku, audycji zawierającej wystąpienie dyrektora rozgłośni o. Tadeusza Rydzyka

postanawiam

1. Stwierdzić naruszenie przez Prowincję Warszawską Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (Redemptoryści) z siedzibą w Warszawie art. 16c pkt 1 ustawy, poprzez rozpowszechnienie w dniu 28 grudnia 2013 roku, po godz. 00:00, audycji zawierającej wystąpienie dyrektora rozgłośni o. Tadeusza Rydzyka;
2. Nałożyć na Prowincję Warszawską Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (Redemptoryści) z siedzibą w Warszawie karę pieniężną w wysokości 1000 złotych (słownie: tysiąc złotych);

3. Karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji na rachunek Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w NBP Oddział Okręgowy w Warszawie 13101010100095372231000000.

UZASADNIENIE

I.

W związku z emisją w programie Radio Maryja w dniu 28 grudnia 2013 roku, po godz. 00:00, audycji zawierającej wystąpienie dyrektora rozgłośni o. Tadeusza Rydzyka, do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wpłynęła skarga radiosłuchacza zawierająca zarzut wyemitowania w programie nadawcy społecznego treści o charakterze ukrytego przekazu handlowego. W wypowiedzi dyrektora Radia Maryja znalazły się zdaniem słuchacza zachęty do kupowania czasu antenowego przeznaczonego na reklamy w TV Trwam.

W związku z powyższym Organ przeprowadził analizę treści audycji wyemitowanej 28 grudnia 2013 roku, po godz. 00:00, w programie Radia Maryja, pod kątem ewentualnej emisji ukrytego przekazu handlowego. Powyższa analiza wykazała, iż w przedmiotowej audycji, została zawarta m.in. następująca wypowiedź Ojca Tadeusza Rydzyka (...) *Chcemy też w telewizji naszej pokazywać to co jest dobrego w ojczyźnie. Jest miejsce na reklamę w telewizji. Chcemy mówić o tym co jest dobre, co jest pozytywne, o sukcesach ludzi, o tym co proponują innym. I dlatego pomyślcie już o reklamie. Nie każdą reklamę będziemy przyjmować. To musi być reklama oczywiście etyczna i nie może być żadnej nieprawdy, żadnej manipulacji. Pomyślcie o tym. Prosimy wszystkich mających firmy. Proszę państwa w ten sposób można wiele dobrego zrobić, można się rozwijać. To jest dopiero początek tej telewizji. Od was zależy jaka ona będzie. Oby nie zabrakło ludzi i środków do tworzenia tej telewizji. A zobaczycie jak będą wielkie owoce. Wtedy gdy będą ludzie i będą środki to tę telewizję będą chcieli wszyscy włączyć. Ona może być taka dobra. To zależy od was. Mówcie też o tej możliwości właśnie reklamy. Mówcie już. W następnym czasie będziemy podawali namiary gdzie można zwracać się do nas w sprawie reklamy.*

W toku prowadzonego postępowania nadawca pismem z dnia 24 lutego 2014 roku przedstawił stanowisko odnośnie zarzutów zawartych w skardze słuchacza. Uznał, że zarzut wyemitowania ukrytego przekazu handlowego jest niezasadny. Podkreślił, że słuchacze Radia Maryja, widzowie TV Trwam oraz czytelnicy „Naszego Dziennika” stanowią jedną rodzinę

i grupę odbiorców. (...) Poinformował, że znamienne dla oceny charakteru przekazu są pierwsze zdania wypowiedziane przez Ojca Dyrektora, zaczynające się od słów: „nagrywam te słowa pod koniec 20 grudnia. Jest już późny wieczór. Dziękuję Panu Bogu za ten dzień dzisiejszy, bo to dzisiaj Fundacja Lux Veritatis i TVP podpisała porozumienie, oświadczenie, że Telewizja Polska zejdzie z miejsca na multipleksie, przeznaczonego miejsca dla Telewizji Trwam, a Telewizja Trwam będzie opłacała za to miejsce, tak jak dotąd to czyniła i miała czynić do 27 kwietnia Telewizja Polska, że przejmujemy wszystkie zobowiązania Telewizji Polskiej. Telewizja Trwam będzie mogła być na multipleksie pierwszym od 15 lutego bieżącego roku”. Dodał, że dla wszystkich tych osób uczestniczących we wspólnym dziele, rzeczona informacja była wyczekiwana od dawna. Z kolei jej przekazanie przez Ojca Dyrektora – Dyrektora Radia Maryja oraz Prezesa Zarządu Fundacji Lux Veritatis, było aktem wdzięczności i lojalności wobec radiosłuchaczy. (...) Ponadto, Ojciec Dyrektor dzieli się z odbiorcami informacjami na temat kosztów funkcjonowania Radia Maryja oraz TV Trwam na multipleksie. (...) Ojciec Dyrektor Tadeusz Rydzyk bardzo ogólnie zapowiada także co znajdzie się na antenie Telewizji Trwam: „chcemy też w telewizji Naszej pokazywać to co jest dobrego w ojczyźnie. Jest miejsce na reklamę w Telewizji. Chcemy mówić o tym, co jest dobre, co jest pozytywne, o sukcesach ludzi, o tym, co proponują innym”. Jedną z form wyrażenia tych treści jest właśnie reklama, która zostaje przywołana na zasadzie przykładu. W tym przekazie mowa jest jednak nie o reklamowaniu czasu antenowego, jak życzyłby sobie tego skarżący radiosłuchacz, ale o promowaniu polskich firm, o pokazywaniu osiągnięć polskiej przedsiębiorczości poprzez reklamę właśnie. Nie może być w ogóle mowy w tym przypadku o ukrytym przekazie handlowym.

W piśmie wyjaśniającym koncesjonariusza z dnia 13 maja 2014 roku podtrzymane zostało stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 24 lutego 2014 roku, w szczególności nadawca zaprzeczył, by wskazana audycja stanowiła ukryty przekaz handlowy. Podniósł m.in. zarzut pominięcia przez organ, w toku prowadzonego postępowania, obowiązku zbadania, ustalenia stanu faktycznego na podstawie całości emitowanego przekazu oraz uwzględnienia kontekstu analizowanej wypowiedzi.

Organ po przeanalizowaniu treści audycji uznał, iż cytowana powyżej wypowiedź wskazuje, iż w przedmiotowej audycji zawarty został ukryty przekaz handlowy, przy czym wyjaśnienia nadawcy pomijają istotną część wypowiedzi prowadzącego audycję, zawierającą wprost treści (podkreślenie powyżej) o znamionach ukrytego przekazu handlowego. Zgodnie z art. 4 pkt 20 ustawy ukrytym przekazem handlowym jest przedstawianie w audycjach towarów, usług, nazwy, firmy, znaku towarowego lub działalności przedsiębiorcy będącego

producentem towaru lub świadczącego usługi, jeżeli zamiarem dostawcy usługi medialnej, w szczególności związanym z wynagrodzeniem lub uzyskaniem innej korzyści, jest osiągnięcie skutku reklamowego oraz możliwe jest wprowadzenie publiczności w błąd co do charakteru przekazu.

W ocenie Organu ww. wypowiedź wyczerpuje znamiona ukrytego przekazu handlowego, określone w art. 4 pkt 20 ustawy, bowiem przedstawia działalność przedsiębiorcy (Fundacji Lux Veritatis, nadawcy programu TV Trwam) świadczącego usługi (emisja przekazów handlowych) w celu osiągnięcia skutku reklamowego (zachęta do korzystania z emisji przekazów reklamowych w programie TV Trwam).

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, iż doszło do przedstawiania w omawianej audycji treści, które stanowiły prezentację usług świadczonych przez nadawcę programu TV Trwam, tzn. emisji reklam w ww. programie. Wskazanie określonej działalności przedsiębiorcy tzn. sprzedaży czasu reklamowego w programie TV Trwam, było jednoznaczne i nie budziło wątpliwości, jakich usług i przez kogo świadczonych wskazana wypowiedź dotyczyła.

Odnosząc się do pozostałych przesłanek z art. 4 pkt 20 ustawy charakteryzujących dany przekaz jako ukryty przekaz handlowy należy stwierdzić, iż nadawca miał zamiar osiągnięcia skutku reklamowego w rozumieniu ww. przepisu. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 24 lipca 2013 r., sygn. akt XX GC 653/12 *Podkreślenia wymaga to, że nadawca ponosi, co do zasady, odpowiedzialność za wszystkie audycje i elementy, które znalazły się w rozpowszechnianym przez niego programie (art. 13 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji) Udostępniając czas jakiemuś przedsiębiorcy musi liczyć się z tym, że przekaz pochodzący od tego przedsiębiorcy może zmierzać do osiągnięcia skutku reklamowego nawet jeżeli nie będzie miał on charakteru jawnej reklamy. Ponadto, jak wskazał Sąd w ww. wyroku zamiar nadawcy (...) to dążenie nadawcy w sposób bezpośredni lub pośredni do osiągnięcia „skutku reklamowego”, które polega na wywołaniu subiektywnej zachęty u odbiorcy do nabycia towaru lub usługi. Nadawca zmierza w ten sposób do promocji korzystania z usług i towarów, a przez to do osiągnięcia efektu pożądanego przez przedsiębiorcę, którego celem jest – jak już wspomniano – głównie reklamowanie bądź promowanie siebie lub swoich produktów i usług. Ów zamiar nadawcy osiągnięcia skutku reklamowego nie może być rozumiany jako faktyczne osiągnięcie takiego skutku, jak może to mieć miejsce w odniesieniu do reklamy. W ww. wyroku wskazano ponadto, iż dla oceny istnienia zamiaru osiągnięcia skutku reklamowego istotny jest także element perswazji, który powinien być wyraźny i wynikać z kontekstu lub z samej sytuacji komunikacyjnej.*

Mając powyższe na uwadze w przedmiotowej sprawie w ocenie Organu stwierdzić należy, iż nadawca miał zamiar osiągnięcia skutku reklamowego. Podkreślenia wymaga rola prowadzącego audycję, którego wypowiedzi jednoznacznie zachęcały do nabywania usług świadczonych przez nadawcę programu TV Trwam. Wypowiedź prowadzącego audycję wskazywała jednoznacznie na zalety świadczonych przez ww. podmiot usług, tzn. sprzedaży czasu reklamowego, poprzez wskazanie płynących z tej działalności zalet, zarówno dla nadawcy – rozwój prowadzonej przez niego działalności telewizyjnej, jak i dla potencjalnych reklamodawców – rozwój ich działalności z uwagi na szeroką możliwość odbioru przedmiotowej reklamy w ogólnodostępnej, bezpłatnej i ogólnopolskiej telewizji naziemnej w programie TV Trwam.

Ponadto odnosząc się do przesłanki zamiaru osiągnięcia przez nadawcę skutku reklamowego podkreślić należy, iż art. 4 pkt 20 ustawy nie wymaga bezwzględnie, aby zamiar ten był związany z wynagrodzeniem lub osiągnięciem innej korzyści przez nadawcę. O zasadności powyższego wniosku świadczy fakt, iż ww. przepis posługuje się zwrotem *w szczególności*. Użycie przez ustawodawcę ww. sformułowania wskazuje, iż nie było jego intencją uzależnianie stwierdzenia istnienia zamiaru osiągnięcia skutku reklamowego od wykazania, iż nadawca otrzymał wynagrodzenie lub osiągnął inną korzyść.

Z kolei odnosząc się do przesłanek zawartych w art. 4 pkt 20 ustawy stwierdzić należy, iż w odniesieniu do omawianej audycji możliwe było wprowadzenie publiczności w błąd co do charakteru przekazu. W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż nadawca programu Radio Maryja ma status nadawcy społecznego. W programie nadawcy społecznego, którego program w ogóle nie może zawierać przekazów handlowych w audycji, w której przedstawiana jest informacja o uruchomieniu nadawania programu Telewizji Trwam w sygnale multipleksu pierwszego, słuchacz spodziewa się uzyskania informacji – obiektywnego przekazu, relacjonującego omawiane zagadnienie, nie zaś przekazów perswazyjnych, zachęcających do zakupu czasu reklamowego w programie TV Trwam.

Mając powyższe na uwadze analizując przedmiotową sprawę Organ stwierdził, iż z uwagi na ww. treści zawarte w omawianej audycji nadawca naruszył art. 16c pkt 1 ustawy. Wbrew twierdzeniu nadawcy, w ocenie Organu, zasadności powyższego wniosku nie mogą zmieniać pozostałe treści zawarte w ww. audycji.

II.

Działając na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy, w związku ze stwierdzeniem ww. naruszenia postanowiono jak w sentencji.

Wymierzając karę organ uwzględnił przesłanki ustawowe, określone w art. 53 ust. 1 ustawy, tj. zakres i stopień szkodliwości naruszenia, dotychczasową działalność nadawcy oraz jego możliwości finansowe.

Przy ocenie zakresu i stopnia szkodliwości naruszenia rozważono z jednej strony fakt dokonania naruszenia w audycji emitowanej w programie nadawcy mającego status nadawcy społecznego, z drugiej zaś fakt, iż emisja przedmiotowego przekazu miała miejsce w okolicznościach szczególnych dla nadawcy, tj. związanych z uzyskaniem długo oczekiwanej, zarówno przez nadawcę, jak i słuchaczy, możliwości nadawania programu Telewizji Trwam w ramach naziemnej telewizji cyfrowej. Wypowiedź jak wynika z materiałów dowodowych zebranych w sprawie została nagrana wieczorem 20 grudnia, kiedy było już wiadomym, iż Fundacja Lux Veritatis i Telewizja Polska SA podpisały stosowne porozumienie, umożliwiające emisję programu Telewizja Trwam w sygnale multipleksu pierwszego. Rozszerzenie koncesji Fundacji Lux Veritatis, a następnie możliwość faktycznego nadawania programu, były przedmiotem szczególnej troski zarówno widzów Telewizji Trwam, jak i słuchaczy Radia Maryja, którzy stanowią w większości tożsamą grupę odbiorców.

W dotychczasowej działalności nadawcy na Prowincję Warszawską Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (Redemptoryści) nałożone zostały cztery decyzje o ukaraniu nadawcy karą pieniężną w związku z emisją ukrytego przekazu handlowego (Decyzja Nr 4/2012 z dnia 30 marca 2012 roku, Decyzja Nr 6/2012 z dnia 11 lipca 2012 roku, Decyzja Nr 3/2014 z dnia 25 kwietnia 2014 roku oraz Decyzja Nr 11/2014 z dnia 6 września 2014 roku).

Oceniając możliwości finansowe nadawcy Organ wziął pod uwagę status nadawcy społecznego, który zgodnie z art. 4 pkt 10) ppkt c) nie nadaje przekazów handlowych, a co za tym idzie, nie osiąga z tego tytułu przychodów.

Wysokość kary, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy, została ustalona w oparciu o przesłankę rocznej opłaty za prawo do dysponowania częstotliwością przeznaczoną do nadawania programu. W 2013 roku opłata ta wyniosła 483 tys. złotych, zatem górna granica kary wynosi 241,5 tys. zł. Kara w wysokości 1000 złotych (tysiąc złotych) w okolicznościach tej konkretnej sprawy została wymierzona poniżej górnej wysokości, po dokonaniu szczegółowej analizy całości zgromadzonego materiału, w tym przedstawionych wyjaśnień, z uwzględnieniem wskazanych powyżej ustawowych przesłanek.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 i 2 ustawy o radiofonii i telewizji w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r.,

poz. 101, z późn.zm.) stronie przysługuje odwołanie od niniejszej decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Gospodarczego za pośrednictwem Przewodniczącego KRRiT w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Jan Dworak

Otrzymują:

1. Radca Prawny Benedykt Fiutowski, Kancelaria BUDZOWSKA FIUTOWSKI I PARTNERZY. Radcowie Prawni – Pełnomocnik Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (Redemptoryści);
2. Departament Budżetu i Finansów w Biurze KRRiT;
3. a/a

Do wiadomości:

1. Departament Regulacji w Biurze KRRiT;
2. Departament Monitoringu w Biurze KRRiT.